

Inhoud

Voorwoord	11
<i>Sofie Sergeant, Henriëtte Sandvoort & Peter de Vries (red.)</i>	
Inleiding	19
<i>Sofie Sergeant</i>	
Deel 1	
We spreken over inclusie, omdat er sprake is van exclusie	45
Passend classificeren	47
Inclusie vanuit een normatief perspectief	
<i>Cok Bakker & Mathilde Tempelman-Lam</i>	
Doelgroepdenken	55
Mag het IQ richting geven aan de onderwijsbehoefte van een leerling?	
<i>Maartje ten Hooven-Radstaake, Anouk van Hoogdalem-Bosma, Stijn Deckers & Emiel van Doorn</i>	
Inclusie als een sociale norm	62
<i>Jana Vyrastekova</i>	
Inclusief onderwijs en morele stress bij leraren	72
<i>Geke Klapwijk</i>	
The Scottish Framework	78
Een Schots nationaal kader voor inclusief onderwijs	
<i>Dianne Cantali & Lani Florian</i>	

Intermezzo	86
Brief van Joan aan Juf Geeske	
<i>Joan & Geeske Hoogenboezem</i>	
Deel 2	
Inclusief onderwijs in de praktijk: de inclusieve school	89
Inclusief onderwijs in de praktijk	91
Onderwijsprofessionals aan het woord	
<i>Carlijn Poulino, Nienke Hoogerbrugge, Nienke Broeren & Rowena Schut</i>	
Inclusief ouders	99
<i>Peter de Vries</i>	
Samen school zijn	106
Inclusieve leerlingparticipatie in het voortgezet onderwijs	
<i>Marijke Welten & Joris Berkers</i>	
Het belang van vriendschappen voor leerlingen met een beperking	114
<i>Saar Callens & Peter de Vries (red.)</i>	
Agressie in de klas	125
Een emotioneel vraagstuk	
<i>Kees van Overveld</i>	
Moeilijk verstaanbare dwarsliggers	130
<i>Gijs H. van Gemert</i>	
Buddy- en tutorleren & coöperatief leren	151
<i>Peter de Vries (red.)</i>	
Inclusief onderwijs en gelijke kansen	158
<i>Jan Nijhof</i>	

Inhoud	7
Intermezzo	164
Een eerlijke race <i>Caya de Graaf</i>	
Deel 3	
Het ambacht van de leraar, een vak apart	165
Routes voor het opleiden van leraren richting inclusie Is er een ideale route? <i>Mónica Silveira-Maia, Manuela Sanches-Ferreira, Silvia Alves & Teresa Aguiar</i>	167
Naar meertalig inclusief onderwijs <i>Niels Nederlof, Linda Gijsen, Jantien Smit & Arthur Bakker</i>	174
De roep van de groep Over groepsdynamiek, welbevinden en leren <i>Bruno Oldeboom, Ivo Dokman & Hanneke Visser-van Balen</i>	183
Inclusief onderwijs voor nieuwkomers <i>Ria Goedhart & Marian Popta</i>	195
Inclusief opleiden: een keuze of standaard in het curriculum? <i>Peter de Vries (red.)</i>	206
Handicap in onderwijscurricula: essentieel of extra? <i>Eline Pollaert & Lydia Vlagsma</i>	213
Een manifest voor topografisch onderwijs <i>Tracy Edwards, Mhairi C. Beaton & Rachel Lofthouse</i>	222
Intermezzo	231
Tim en Marjolein <i>Max Douw</i>	

Deel 4**Verhalen over insluiten en uitsluiten** 233

“I did it my way” 235

Een persoonlijke zoektocht naar inclusie in zes bedrijven

Jacqueline Kool

Het verhaal van Ali 247

Simone Arts

Dromen buiten de lijntjes 253

Een transdisciplinaire dialoog over inclusief leven bij jongvolwassenen met een beperking

Hanne Vandenbussche, Johan Devrome & Elisabeth De Schauwer

Veilige havens voor mijn dochter 265

Wilma Klaasen

Bekentenis van een schoolleider 270

Ian Potter

Precies zoals hij is 276

Frederiek de Jong

Intermezzo 280

Een dag op mijn school

Naomi Hof

Deel 5**Een koers uitstippelen: rode draden of knopen?** 285

Onderwijs is geen doel, maar een middel om te komen tot groei, ontwikkeling en leren 287

Emiel van Doorn & Floor van Loo

Inhoud	9
Inclusief onderwijs in Nederland: een terugblik <i>Interview met Hans Schuman</i>	294
De toekomst van inclusief onderwijs in Nederland <i>Jetta Spaanenburg</i>	300
Op weg naar inclusie(f onderwijs) Voor kinderen en adolescenten met een anders verlopende ontwikkeling <i>Marjolein Olde Heuvel</i>	309
Kwartiermaken voor inclusief onderwijs <i>Doortje Kal</i>	317
Veranderen van perspectief biedt perspectief <i>Carlijn Odijk-Bergmans</i>	327
Intermezzo Het kind als dichter <i>Bert Jurling</i>	336
Slotakkoord <i>Beno Schraepen</i>	337